

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT

CLARÍS TOUTAIN

De la orquesta del Liceo
es la predilecta arpista,
y 'l públich escolta en ella
una verdadera artista.
Los sons que del arpa arranca,
¡cóm deleytan! ¡cóm encantan!
Sos dits no son dits de dona,
son deu gargantas que cantan.

CRÓNICA

Las carreras de primavera han tret de pollague-
ra á nostras classes altas embarnissadas ab llustre
inglés, per altre nom á las classes de l' *ayga-lifar*.

Cinch ó sis anys fa ja que dura aquest especta-
cle exòtich que va venir á Barcelona, després de
haver passat per Madrit y altrás poblacions impor-
tants de la Península, gracias á la iniciativa de la
Societat de Foment de la cria caballar, societat pu-
rament ideal, que no sé que tingui cap cria, ni que
fomenti res que valgui la pena; cinch ó sis anys fa
que dura, y en tot aquest temps no sé veure que
haja posat arrels á Barcelona.

Las carreras de caballs aquí, me fan l' efecte de
una planta de invernàcul, vinguda de lluny, cria-
da á copia de cuydados, y sempre ab perill de
mustigarse si la privan del calor de la estufa.

A Inglaterra las carreras hípicas constituhei-
xen la festa més popular de aquell país. En alguns
punts de Fransa, á Paris per exemple, succeheix
una cosa semblant. Grans masses de poble acuden
al hipódromo, s' interessan vivament péls caballs
que corren més, s' entussiasman ab molta facilitat
y menjan y beuhen en abundancia. Las carreras
allí venen á ser un aplech, animat ab tots los
alicients que proporciona una gran gentada re-
unida.

En cambi aquí 'ls elements populars se miran la
cosa ab la major indiferencia. Lo poble que bull
en las plassas de toros, que atapaheix las galerías
dels teatros; aquell poble que acudia fa poch al ga-
lliner del Liceo aplaudint ab frenesi las inspiradas
notas de l' ópera *Garin* del mestre Bretón, no té
la menor inclinació á anar al hipódromo, conside-
rant, sens dupte, que la vista de uns quants ca-
balls corrent per la pista á competencia, no val la
pesseta que li exigeixen per estarse un parell d'
horas ó tres á peu dret sobre la *pelousse*, al bata-
rell del sol, y fent postas.

Jo li aplaudeixo 'l gust.

Al hipódromo, en tot cas, si alguna cosa crida l'
atenció es l' aspecte de la tribuna quan está bén
ocupada: aquella gradería plena de familias distin-
gidas, de goma deixatada y de donas guapas y ele-
gants. Pero entre la *pelousse* destinada al poble y
aquell altar major de la hermosura y del encarca-
rament hi ha una doble valla y una pista, es á dir,
una separació massa marcada. Y com lo nostre
poble es eminentment demócrata, de aquí que s' in-
teressi poch per una festa, que tals diferencias es-
tableix y consent.

Després de las carreras, lo desfile.

Aquest té lloch en un bon tros de la Gran Via de
la esquerra. Moltissims son los carruatjes que hi
acuden, pero s' ha observat que no tots los que allí
's veuhen procedeixen del hipódromo.

Hi ha familias amigas de las apariencias que per
darse xarol ab poch gasto, acuden al desfile, sense
haver anat á las carreras.

Y allí en la Gran Via hi acut també molta més
concurrència de poble que á la *pelousse*. De veure
aquest espectacle no 'n fan pagar res, y aquí ten-
nen explicada l' afició que hi ha á disfrutarlo. Me
dirán qu' es un espectacle sosso; pero no costa di-
ners, y diguin lo que vulguin, Barcelona té sem-
pre gent disposada á presenciar tot lo que 's pot
veure gratis.

Lo notable quadro de 'n Llimona representant
un capellá que acut á la casa de una familia que
acaba de perdre á la mestressa, prodigant consols

al viudo, ha donat ocasió á que fins los partidaris
més decidits de las coloraynas, encomiessin lo
realisme de aquesta obra pictórica, una de las més
importantes que s' han exposat en lo Saló Parés.

En un article publicat en un dels periódichs més
sessuts que veuhen la llum á Barcelona, s' hi lle-
gia 'l següent párrafo:

«Este es el realismo que aplaudimos de veras:
este es el realismo de casa; *realismo bueno por la
intención* y mejor si cabe por sus méritos artísti-
cos.»

¡Magnífich! Y sobre tot ¡molt franch!

Gracias á aqueixa confessió, tenim que 'l sistema
realista que emplean los amichs de la veritat pic-
tórica s' han de admetre y aplaudir quan la escena
que representa l' obra concorda ab los nostres
gustos y ab las nostras inclinacions. Lo mateix
ambient, lo mateix raig de sol, las mateixas figu-
ras pintadas per en Llimona ab tan rara habilitat
podrían constituhir un quadro detestable, ab sols
cambiar l' intenció de l' obra.

Figúrinse sols que 'l capellá qu' en lo quadro de
'n Llimona consola al viudo, estigués en actitud de
cobrar per endavant los funerals de la difunta,
cosa que no deixan de ferho alguns eclesiástichs, y
tindriam ab aixó que l' obra que avuy es magní-
fica, sería perversa en concepte dels crítichs alu-
dits.

Figúrinse que 'l mort es l' home y que la viuda,
vistosa encare, reb los consols del rector, tocantli
aquest la barbata, ab molta amabilitat, cosa qu' es
també possib e... En aquest cas los crítichs *inten-
cionistas*, no trobarian en lo dic ionari paraulas
prou enérgicas per condemnar semblant escándol.

Me sembla á mi que aquesta manera de criticar
una obra d' art no es la més convenient, ni la més
justa

Que l' artista executi lo que li sembli mentres ho
executi bé: qu' expressi las sévas opinions, men-
tres las expressi ab maestria: ni se li pot demanar
ni es just exigirli res més.

Fer dependir lo valor de un quadro de la cir-
cunstancia de coincidir las ideas religiosas del ar-
tista ab las del crítich es un gran error que impli-
ca una parcialitat manifesta.

Seguint aquest sistema podría donarse 'l cas de
que un ateo renegué de las obras divinas de Mu-
rillo, calificantlas de bunyols y monstruositats.

Lo Sr. Armengol y Cornet, lo dia que va reunir-
se l' *Academia de Jurisprudencia* al objecte de
procedir á la renovació de la séva junta, sembla
que va respirar per las feridas que li havia causat
alguns dias avants LA ESQUELLA DE LA TO-
RRATXA

Tal se deduheix de una proposició que, segons
noticias, va presentar, encaminada á que l' *Aca-
demia* fes causa comú ab ell, en los agravis que
suposa que li han sigut inferits.

Y va succehir alló del castellá:

—Sr. Alcalde—deya un agutzil—Fulano de Tal
me ha dado un coscorrón, y como yo representaba
á S. S., en realidad quien ha recibido el coscorrón
es S. S.

—Pues ahi me los den todos—va respondre l' ar-
calde sense inmutarse.

Una cosa per l' istil va respondre l' *Academia*
al Sr. Armengol y Cornet, negantse á pendre en
consideració la proposició per ell presentada, tant
fora de lloch y de temps.

Volia 'l Sr. Armengol y Cornet que l' *Academia*
's dongués també per ofesa y que 'l penúltim nú-
mero de LA ESQUELLA que del Sr. Armengol s'

¡Als descalabrats ohíu,
que cridan: ¡Ay qué dolor!

—Senyor Gonfau, semi-arcalde,
¿que no pren disposicions?
¿Que no castiga 'ls abusos
de carrets y carretons?

ocupa, quedés degudament guardat en los arxius de aquella corporació, no sabém si per desenterrar-lo 'l dia que 'ls projectes que porta amanits lo senyor Armengol contra la premsa, siguessin un fet y pogués aplicarnos la pena máxima.

Me fa creure aixó lo que va dir lo senyor Armengol:

—Ja veuhen, senyors, que sí un' altra proba 's necessités dels desenfrenos de la premsa, LA ESQUELLA DE LA TORRATXA 'ns la proporciona completa, aixís com de la necessitat de posarhi un efíca remey.

Crech que 'l Sr. Armengol y Cornet se dóna una importancia desmesurada. No perque l' ataquém dintre dels límits que consentan las lleys vigents, ningú 'ns ha de dir res. No es encare cap institució inviolable, ni cap segona custodia de 'n

Daroca. Al fer mérit de la séva insignificancia petulant, cumplím ab lo nostre deber. Després de tot ell es qui ha aixecat la polsaguera, y si 'ls ulls avuy li ploran no es nostra la culpa. Mentres estigui com qui bufa li succehirá lo mateix.

P. DEL O.

EN CONFIANSA

En ta carta 'm dius dols, tendre poeta,
cantor d' amor com lo que 't té arrobada;
que ideal m' imaginas; que ma estada
deu sér en prat florit, blanca caseta.

En fi, jo no sé pas com ta xaveta
mos fets y ma figura te forjada;

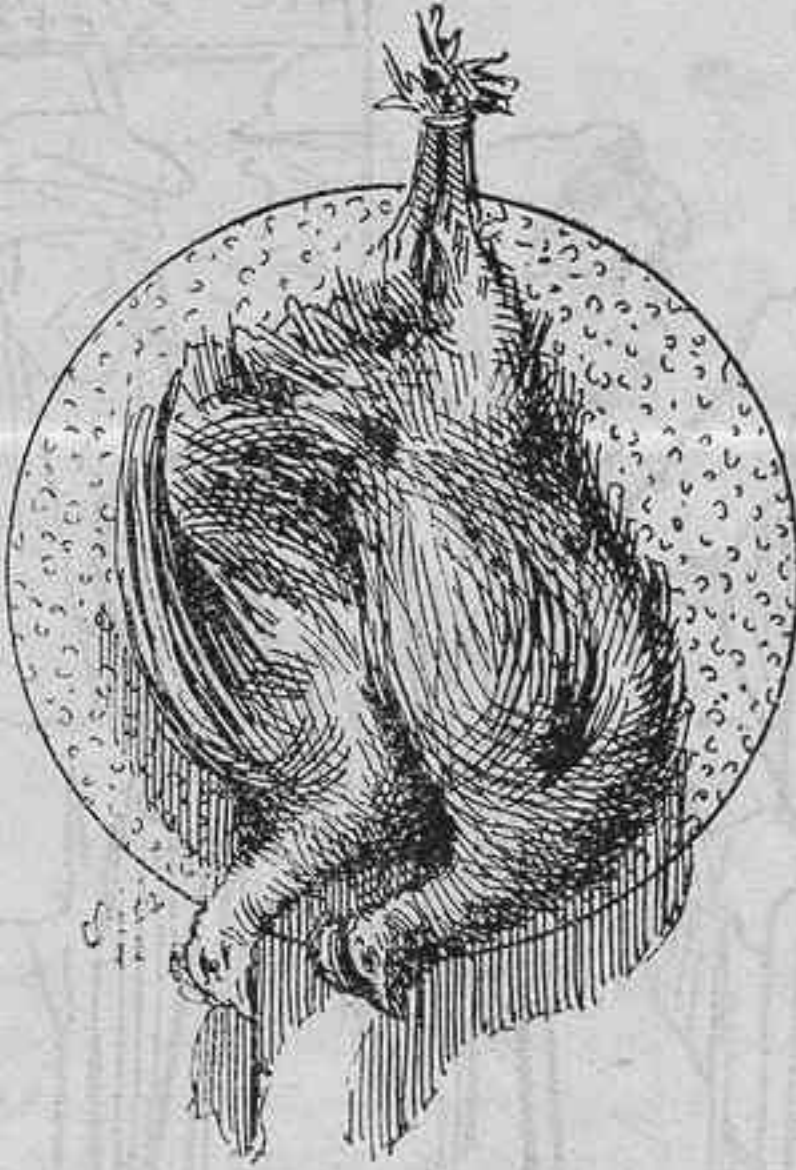
lo que si t' haig de di és, que vas errada en creure 'm ideal, bella Roseta.

Visch sobre d' un quart pis; passo alguns dias sense tastar calent; res me don' pena; per distraure la gana faig poesias; y en lloch de seguir foll á una sirena, és l' aymia que causa mon torment... ¡una raspa que 'm dona algo calent!

T. P.

UNA BROMA

(Valenciá.)

Tot lo mon ha conegut en Valencia á Don Vicent Camilleri.

Al dir *tot lo mon* es clar que me referixch als homens dels meus temps, que deuen encara enrecordarse de la molta popularitat que Don Vicent, com el nomenaben casi tots, ó el *agüelo Camilleri* com li diem familiarment els amichs íntims, tenia en nostra ciutat, en la qu' era volgut per les seves bones prendes y per son caracter alegre tan propi dels fills de nostra terra.

Perque Don Vicent era un valenciá de veres, apesar de son ori estranjer, com á la llegua se adivina per lo seu apellido. Fill de una familia maltesa que s' establí en Valencia ab el objecte d' esplotar la industria dels paraigües y tapasols, que anant el temps á tan gran altura tenia de posar el marqués de Colomina, conseguí á forsa de treball y economia ferse ab una renteta prou decent, sino pera pasar plasa de capitaliste, per lo menys pera qu' el tingueren per acomodad, sinse que d' ell se poguera dir lo de molts altres, que segons la gráfica espresió valenciana, *bufen en caldo jelat*, que la seua riquesa se reduía á una cosa: a *arrós y tartana*.

No: no se concretaba la riquesa de Don Vicent solamens á arrós y tartana, tenia prou pera aspirar á algo mes. Per eixemple á tindre

«*Barraca en el Cabañal, buen arróz en la Ribera, una temporada fuera y un palco en el Principal,*»

que segons el meu paisá Rafel Maria Liern, era farà vint anys, el colmo de les aspiracions de una familia ben acomodá de Valencia.

*
* *

No era precisament una barraca lo que Camilleri tenia en el Cabanyal, sino un' alqueria molt alegre y coquetona, ab pisos alts, miramar y jardinet en lo carrer de Sen Pere, esquina mateix al camí de la Soletat.

En eixa alqueria, que hui encara es de la familia del difunt Don Vicent, ha pasat molts bons ratos

la joventud alegre del meu temps durant les llargues temporaes del Estiu.

El Cabanyal de hui tan elegant y aristocrátich, punt obligat de reunió de la nata y formajet de Valencia, está molt lluny de ser el Cabanyal de nostres pares; aquell Cabanyal que cantá llavors la riallera musa de Peyró y Dauder, y que, anant el temps, li tenia que inspirar á Escalante ú dels cuadros mes jistosos de costums que tè el naixent Teatro valenciá.

Els tramvies, *les Arenes* y els farols no existien. A falta dels primers nostres pares se servien dels carrets atartanats, que pegant sacsacs els duyen desde Valencia al Grau; en quant á *Arenes* no n' habia atres que les de la platja; y respecte á farols encara que may feen falta, tenit en conte qu' els valencians som prou *faroleros*, se reduien á quatre reberberos de oli qu' en les nits fosques s' encenien junt á la font de Gas, y á les lluminaries de paper, qu' en forma de mesura, tenien les panolleres que posaben els seus tinglaos per los contorns de l' aequia. Aixó era tot.

Pero en cambi, llavors no habia en lo Cabanyal tanta etiqueta, la gent vivia mes familiarment, y al cap de la temporá quant les primeres plujes de Setembre li feen arreplegar els trastos y tornarsen capa als cuartels de Ivern, podia dir contenta y satisfeta que habia conseguit el fi principal que se proposá al eixir de casa: *tirar una canu al aire*.

*
* *

Una de les diversions de la jovenalla que concu rria á l' alqueria de Camilleri, era jasquexar als amichs y coneguts valense de mil ingenioses tretes que seria faena llarga descriure en los estrets llimits de un article.

Pèr supost, que l' ànima de les bromes, mes ó menys intencionaes, pero sempre de bon jènero, era nostre Don Vicent, que pera fer fetes se pintaba á soles, puix habia conseguit ab les seues jenialitats y ocurrencies, lo qu' en Espanya un home necessita pera ser ben vist y tolerat de tot lo mon: tindre còses.

Y Don Vicent les tenia com ningú, hasta el punt que si algú dels jasquexats se ofenia de pronte al vore objecte de una broma, no podia manco de acabar per riures y dir filosóficamente alsant els muscles:

—¡Coses de Camilleri!

* * *

Una d'eixes bromes, que per l'orijinal, mereix pasar á la posteritat en lletres de mole, es la que me propose contar á vostés al escriure estes ralles.

Tenia nostre protagonista — bè mereix que li donem este nom — la bona costum de sentarse tots los matins á la porta de s'alqueria á pendres el jocolate. En esta agradable ocupació l'acompanyaben sons fills y alguns amichs, que may feen falta, pera parlar de les novetats del dia y juar una partideta de brixca ó tresillo.

Don Vicent qu'estaba sempre cavilant pera pèndreli el pèl á cuansevol, habia notat que tots los Dumenjes baixaba per lo camí de la Soletat una llauradoretta, roja com un raig de sol y garbosa com bona valenciana, que ab un parell de pollastres en la mà dreta se dirixia al Mercat ab lo proposit de vendrellos.

—¡Esta es la meua! — va dir Camilleri peganse una manotá al cap.

Y mostrant la llauradoretta als amichs que ab ell estaben, pronte els posá al corrent del plá diabolich que se li ocurri pera jasquexar á la jove.

* * *

Així fou.

Al altre Dumenje, quant la pobra jica ab lo parell de pollastres en la mà, se dirixia contenta com una Pasqua capa al Mercaet, susuí que al aplegar á la font del amo, se trobá ab un pixavi, que sinse encomanarse á Deu ni al diable, li digué:

—Jove, ¿vol vendrem eixe parell de conills?

—Má tú el sinyoret — respongué riense la llauradora — quina gana té de burlarse. ¿Puix no diu conills als pollastres?

Y continuá el seu camí.

Al pasar per davant de l'alqueria de Camilleri no

fou este el qui li dirixí la paraula: fou la seua criá.

—Jica, —li digué cridant l'atenció de la jove dels pollastres. —¿Vols molt per eixos conills?

Llavors la llauradoretta ja no se rigué: per lo contrari, blanca com la cera, apretá el pás capa el Mercat sinse saber lo que li pasaba.

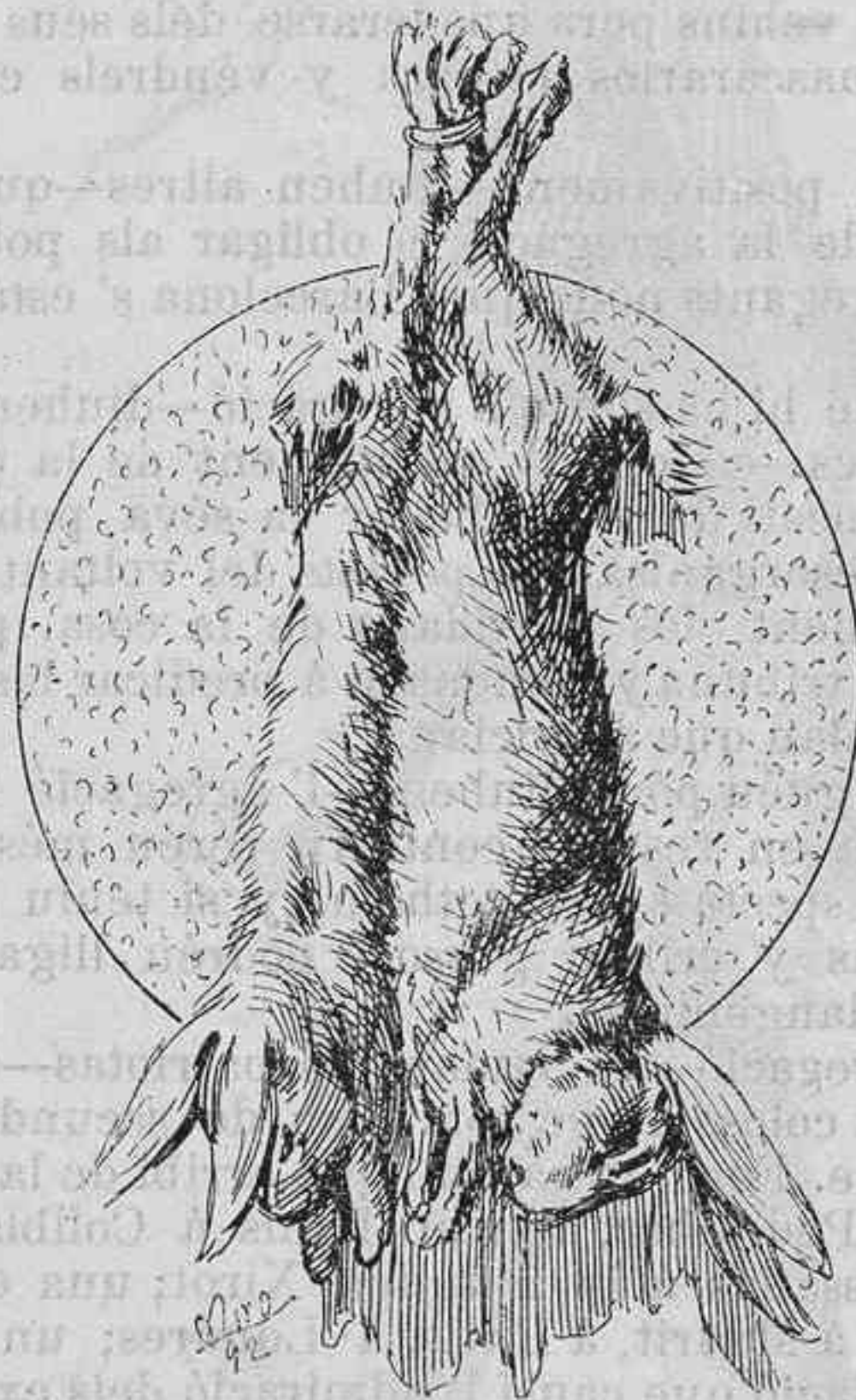
Allí li esperaba la mes negra.

Apenes posá els peus en ell, se trobá al mateix Don Vicent, que ab lo seu gran sombrero de palla al cap, que li donaba l'aspecte d'un peixcaor de canya, y el cabás de palma en la má, anaba de compra.

—¡Bon parell de conills pera una paella! — digué mirant fit á fit á la jove. —¿Demanes molt per ells?

La pobra jica no volgué oir més; pergué el poch color que li quedava, y tremolant com un junch, li digué á una revenedora tiranli en la falda el parell de animals:

—Jica, per Maria Santissima, fes el favor de dirme si eixos animalets son pollastres ú conills... Quant vaj eixir de ma casa estich segura de qu'eren pollastres; pero en este moment ja no sé lo que son!...

J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE.

Madrid, 1891.

NO M'AGRADA

No m'agrada, hermosa meva,
véuret sempre cap-ficada;
no m'agrada que t'anyoris,
no m'agrada, no m'agrada.

Mon desitj es véuret sempre
riallera, enjogassada;
no m'agrada que re't cansi,
no m'agrada, no m'agrada.

Vull que sempre que jo 't miro
tú no 't posis enutjada,
no m'agrada pas que ploris
no m'agrada, no m'agrada.

Vull però, que com sabs ferho,
quan te parli, bella aymada,
vull que 'm diguis que m'adoras
¡que m'agrada, que m'agrada!

CANTOR DE CATALUNYA

LA QÜESTIÓ PALPITANT

Com si no n'hi hagués prou ab la sardana del *Garín*, ara vé l' assumpto de la agregació á acabar de fernos tornar ximplés.

Desde 'l Besós fins á las voras del Llobregat no 's parla d' altra cosa. En la premsa, en los cafés, en los cassinos, en las taulas d' aygua y anís, l' única materia de conversa es la ditxosa agregació.

Barcelona ha allargat la grapa pera apoderarse dels pobles vehins y sométrels á las sevas ordenansas, y 'ls pobles vehins s' aixecan com un sol home, llensan las campanas al vent y cridan ab desesperació:—*¡Sálvese quien pueda!* ¡guerra y extermini als barcelonins!

La efervescencia que reyna péls volts de la nostra ciutat es indescriptible. Veritat es que 'n corran de grossas.

—Barcelona—diuhen uns—tracta d' agabellar los pobles vehins pera apoderarse dels seus habitants; enmascararlos la cara y véndrels com á negres.

—Se sab positivament—diuhen altres—que tot l' objecte de la agregació es obligar als pobles á pagar los gegants nous que Barcelona s' está fent fer.

—Lo que hi ha sobre l' agregació—diuhen per fi uns altres—es que l' ajuntament de la ciutat condal, cansat de desgabellar la séva població, tracta de desorganisar los poblets del voltant.

Naturalment, los partidaris de la cosa, puján també á la tribuna y comensan á predicar las ventatjas del plan que acarician.

—No tinguéu pór—diuhen:—l' agregació no us perjudicará en res. Al contrari, seréu més ben vistos y respectats per tothom, y si teniu forsa llangonissas y crihéu gossos, podréu lligar los gossos ab llangonissas.

—L' agregació—exclaman los patriotas—es un pensament colossal que tots hem de secundar ab entusiasme. Fer una capital que arribi de la Barceloneta á Pedralbes, de can Tunis á Collblanch, de las Dressanas á la font den Xirot; una ciutat que superi á Madrit, á Paris, á Londres; un centro de població que causi l' admiració dels extranjerers y de las extranjereras... ¿voléu idea més estupenda y grandiosa?

—L' agregació es indispensable—diuhen los economistas—per mor d' aixó dels consums. Mentres Barcelona y Gracia sigan dugas poblacions distintas, lo matute será una institució, lo resguardo un mito y 'l guarda de consums un mico.

Pero 'ls pobles no 's volen deixar convence y s' aprestan á la batalla com si 's tractés d' una nova invasió de bárbaros.

A las notas de concordia que llensa Barcelona, contestan ells ab críts desafinats y gemechs que 'ls surten de l' ánima.

—¡Voléu dominarcos per escurarnos la bossa!

—Si apenas podéu administrarvos á vosaltres ¿cóm podréu administrar als pobles vehins?

—Diguéuho clar: ¿qu' es que teniu lo compromís de colocar més municipals, y necessitéu terreno per enquistirlos?

—¿Prediquéu la descentralisació, preteneu emanciparvos de Madrit y tractéu d' esclavisar als pobles que us voltan? ¡Vaya uns exemples!

—¡Gent de la ciutat condal, avants que aceptar lo jou de la esclavitut, primer ens farem de la *Reparadora* ó 'ns suicidarém *nosaltres mateixos!*...

Y en mitj de tot aixó, la lutxa entre 'l pla de

Barcelona y el pla de la Boqueria va accentuantse per moments.

Las influencias en favor de la agregació treballan d' una manera desesperada.

Las corrents contrarias apretan tot lo que poden y atacan lo projecte enérgicament.

De tant en tant arriban ecos que aixecan una tempestat d' aplausos y protestas.

—Lo govern de Madrit está venut als barcelonins—diuhen uns.

—¡Ens imposará l' agregació per la forsa de las bayonetas!

—Per xó han donat lo *fuero* militar als mossos de la esquadra.

—Calma—responen los altres:—aquí no 's farà res per la violencia: la agregació será obra de la lógica y de la justicia.

—¡Viva l' agregació!

—¡Mori l' agregació!

Tres senmanas fa que dura semblant saragata, y per ara ningú es capás de preveure 'l fi.

Uns contra, 'ls altres en pro, l' agregació s' ha convertit en la pesadilla dels barcelonins y vehins de las aforas.

Se menja agregació, se beu agregació, se respira agregació... L' agregació 'ns volta, 'ns mareja y 'ns treu de tino.

Jo no sé qui va bé ni qui va malament: no sé si l' agregació es convenient ó perjudicial, si es practicable ó impossible.

Lo que sé es que aixó ja dura massa y que val la pena de que 's resolgui aviat l' assumpto.

Perque de tal modo s' han posat las cosas, que si no enllesteixen la qüestió molt prompte, en lloch d' agregar los pobles á Barcelona haurán d' agregarnos á tots plegats á Sant Boy.

A. MARCH.

UNA DE TANTAS

(Historieta vulgar)

Era simpática, jova, humil, bonica y honrada; pero en mitj de tot aixó tenia la gran desgracia de ser pobre; y ja es sabut qu' en aquest mon miserable desde la miseria al vici no hi ha res mes que una passa.

Un dia en que 's va trobar sense consol ni esperansa, sense pares, sense llar, y per tothom despreciada, víctima dels desenganys que lo cor li atormentavan, prengué la resolució de traspasar la distancia que la miseria y 'l vici fantásticament separa.

Llavors va veure ab dolor que 'l mon que tilda y retxassa als esclaus de la miseria, també ab vil y fera sanya á las esclavas del vici sens cap reparo maltracta. Y desde l' hora fatal que vá deixá de sé' honrada, fou l' escarni de la gent y lo blanch de las riallas de aquells que sens compassió sa hermosa trossejavan.

Convertida en un jugueta

de personas inhumanas,
no trobant qui l' amparés
ni qui li aixugués las llágrimas,
per acabá ab los torments
que 'l mon cruelment li donava,
sens cap premeditació
un dia và suicidarse.

Y encare 'l mon, al passar
davant de lo séu cadavre,
mostrava sa indiferència
deixant aná una rialla.

J. Usón.

CALAMITATS AÉREAS

Me refereixo als teléfonos: las cosas claras.

Diu que ara un senyor ha comprat tots aquests pals y fils-ferros que passen per dalt de las casas, y aprofitant lo moment *psicológich* tinch ganas de dirli quatre cosetas que si aquest senyor las escolta poden serli de molta utilitat.

¿Es veritat que vosté ha comprat la *red* telefónica? ¿Si?

Pues bueno, segueixi un consell d' amich. ¿Sab qué ha de fer ara? Arrencar tots los fil-ferros y pals, y véndressels als Encants tan aviat com pugui.

No 's fassi ilussions. Després de la guardia municipal, potser no hi ha á Barcelona res tan desacreditat com los teléfonos.

No serveixen per res, no reportan sino inconvenients, no son altra cosa que lo que hi dit: una calamitat aèrea.

¿Que 's figura que la reputació dels teléfonos pot realzarse y que ab constancia y temps lograrà que siguin útils y bén vistos per las personas honradas?

Si ho creu aixís, s' equivoca llastimosament. Ja veurá; pesém las cosas d' una manera seria y contém l' actiu y 'l passiu del negoci.

Enemichs encarnissats del teléfono:

Los colomistas, que han vist merdat l' espay que necessitan los séus vols.

Los aficionats als estels y gruas, que s' han trobat completament impossibilitats de practicar lo *sport* aèreo.

Y 'ls vehins dels quarts y quints pisos, que no necessitant lo teléfono per res, l' han de sentir nit y dia, sufrint tots los inconvenients que la *institució* reporta.

Partidaris del teléfono:

Ningú.

—¿Y 'ls abonats?—dirá vosté—¿també 'n son enemichs?

—També: ells son los que ab més eloqüencia é indignació l' atacan, porque, segons diuen, pagan, cridan y acaban per tornarse tarumbas.

Ja ho veu. ¿Cóm vol sostenir una cosa que viu materialment voltada de contraris?

Dirá que un concejal en l' última sessió de l' Ajuntament va demanar pels teléfonos exenció de drets, rebaixa en los que pagan... no sé quinas ventatjas...

No se 'n refihi d' aixó: ni una flor fa istiu, ni la veu de un concejal es la veu d' una ciutat.

Més li diré: espero ab ansia las primeras elecciones municipales pera presentarme candidat, y quan sigui regidor—que 'n seré, porque ja sé cóm se fa per sortirne—quan sigui regidor me dedicaré exclusivament á combatre 'ls teléfonos.

No pararé fins á promoure una sublevació ge-

neral y veure arrencats los pals y fil-ferros que avuy ens tapan la vista y 'ns espatllan l' oido

Tots los progressos m' agradan; pero ¿progressos que no son bons per res y sols serveixen per molestar als vehins dels quarts pisos?

¡Guerra, guerra á aquestas calamitats!

MATÍAS BONAFÉ.

L' INSPECTOR DE CARRUATJES

Lo senyor Daydí *inspecciona*,
pero á la quènta no hi veu...

¡Ay senyor Daydí, recordis
dels pobres que aném á peu!

SI FOS AUCELLET...

Al marcarse en l' horitzó
la llum del dia rosada,
vindria d' una volada
à posarme al teu balcó.

Sens que tú 'n fessis esment
ton somni jo vetllaria,
fins que ja avansat lo dia
despertessis diligent.

Llavors, lo cant deleytós
que faria al contemplarte,
fora medí per donarte
mon saludo carinyós.

Y á tots instants, propet teu,
viuria alegre y ditxosa,
sent ma il·lusió mes hermosa
enviarte un suspir meu;

confondre sens cap rezel
las tevas ab mas miradas,
fer que per tú mas besadas
resonessin fins al cel.

Qu' en mas alas gronxadet,
lluny, molt lluny, pogués portarte...
y el que voldria explicarte
t' ho diré un altre ratet.

DOLORS RIERA BATLLE.

LLIBRES

1492.— *Historia de un año célebre*, por FEDERICO SCHWARTZ.— L' any 1492 ocupa en la historia de la humanitat algunas de las páginas mes brillants; y en la Historia d' Espanya, sens dupte las mes esplendorosas. Basta citar dos fets que aixis ho revelan: la conquesta de Granada y 'l descobriment de America.

L' empresa realisada per Colón tot lo mon civilisat se disposa á commemorarla, y ab tal motiu, sens dupte, lo distingit catedràtic de la facultat de lletres de nostra universitat, D. Frederich Schwartz, ha tingut la idea felis de historiar un any per tants conceptes memorable, considerant que coneixent l' estat del mon en general y d' Espanya en particular podriam feros carrech de la verdadera importancia de aquell grandios y trascendental aconteixement.

Es, donchs, lo llibre del Sr. Schwartz una historia completa del any 1492, estant dedicada la primera part á bosquejar los sucesos mes culminants ocorreguts en los diversos estats europeus, y la segona qu' es la més important, a descriure y detallar los ocorreguts á Espanya, en tots los ordres de la vida: militars, politichs, socials, artistichs, científichs, etc., etc. Llegint aquest llibre se pot dir que 'ns trasladem á últims del sigle xv.

Un estil correcte, una dicció esmerada y un coneixement perfecte de la materia que tracta, avaloran lo mèrit del llibre del Sr. Schwartz, que será llegit per todas las personas aficionadas á las lecturas útils è interessants, ab tant major motiu, en quant está fora de dupte l' oportunitat de la seva publicació.

Lo sigle de Colón, mirat á 400 anys de distancia, tè suficients atractius per cautivar l' atenció de tots los amants de la historia.

POESÍAS CATALANAS de VÍCTOR BALAGUER.— Las notables composicions del Trovador de Montserrat reunidas per complert, ab traduccions castellanas, francesas è italianas, forman los volúms XXX y XXXI de las *Obras de Victor Balaguer*, qual producte íntegre se destina al foment del Museo-Biblioteca de Vilanova y Geltrú.

Balaguer es ans que tot un inspirat poeta. Al cultiu de la poesia deu principalment lo just renom

que disfruta. Per tal motiu reputem los dos volúms que tenim á la vista la part més escullida del rich tresor de las sevas obras numerosas.

Com á poeta lirich abundant, pompós, enérgich y colorista, ningú fins ara, dintre de la moderna literatura catalana, ha arribat al grau per en Balaguer alcansat; ningú dona al sentiment poètic tan ample volada. Las poesias de Balaguer quedarán.

Lo quadern 18 de la *Galeria de catalanes ilustres*, comprèn la biografia y 'l retrato del ilustre sabi D. Francisco Salvá y Campillo, deguda la primera á la ploma de D. Joseph Coroleu y reproducció 'l segon del que per la galeria municipal pintá 'l reputat artista D. Joan Llimona.

RATA SABIA.

PRINCIPAL

Ahir dijous devia donarse en aquest teatro lo primer concert per l' aplaudit barítono Sr. Verger, ja conegut y aplaudit á Barcelona, ahont conta numerosos admiradors.

L' acompanya la nena Gorgé, á la qual los periódichs de Madrit califican de *Patti en miniatura*, atribuhintli un mèrit sorprendent.

La senmana próxima parlarém de aquesta no vedat artística.

LÍRICH

Paris fin de siglo es un arreglo de una producció francesa, original de Ernest Blum y Raul Touché, fet per en Pina Dominguez.

L' obra original s' ha representat á París un senfi de vegadas, contenint alicients que han sigut suprimits en l' arreglo espanyol, per ser considerats los uns com á massa atrevits, los altres com á massa francesos y 'l resto com á massa cars.

Ab tot y aquestas supresions l' obra resulta entretinguda, divertida y plena de *sprit*. S' hi veu en ella desseguida la má experta dels autors que dominan lo joch escénich y saben trassar graciosas y finas caricaturas, alternantlas ab escenas que com la del acte tercer entre Alfredo y Berta son verdaders *bijous* dignes de figurar en obras de un carácter més elevat.

Paris fin de siglo, te per objecte caricaturisar las costums parisiencas á últims del sigle xix, y com es natural, predomina en la producció la nota fantasiosa. Tot l' éxit de l' obra estriba en la gracia y 'l bon humor que abundan no sols en lo diálech sino també en las combinacions escénicas. Lo públich saboreja ab delicia aquell fruyt del ingeni francès, ab tot y estar atenuat per la discreció del arreglador castellá, que no té prou confiança, segons sembla, ab l' esperit franch y obert del nostre públich. Es l' obra una salsa francesa de intenció; pero feta ab ingredients espanyols.

La companyia representa l' obra ab carinyo y esmero. Sobresurten las Sras. Tubau y Lamadrid en los papers de Marquesa y Clara; la Sta. Baidillo en lo de Berta revela notables condicions de dama jove; lo Sr. Vallés dona probas de ser un excelent actor, y 'ls Srs. Guerra, Manso, Peña y altres contribuheixen al bon éxit del conjunt.

Lo dia del estreno 'ls actors sigueren cridats al prosceni al final de tots quatre actes.

RIUS II

Diu que 's deixarà patillas,
 diu que 'l cubrirán d' honors,
 y diu que será una copia
 d' un dels sèus antecessors.

TÍVOLI

La companyia que dirigeix Julián Romea ha terminat los seus compromisos ab l' empresa del *Tívoli* trasladantse al teatro Calvo-Vico.

Vé á omplir lo puesto que deixa vacant una companyia d' ópera cómica, de la qual forman part artistes tan coneguts y aplaudits com las senyoretas Retel y Galobardas y la Sra. Martí de Moragas, aixís com lo barítono Sr. Carbonell y 'l baix Sr. Banquells, acompanyats de un numerós personal.

Obra de inauguració: *El diablo en el cuerpo*, ab música del mestre Marengo, autor de *Excelsior*.

S' anuncia ademés l' estreno de las següents: *Miss Helyet* de Audrán; *Surcouff*, *La Cantinera* y *El Caballero Gastón* de Planquette; *Eloisa y Abelardo* de Litolf y *Giroflé y Giroflá* de Lecoq, produccions com se véu degudas á las firmas mes reputadas en lo reynat de l' ópera cómica.

Me sembla, per consegüent que 'l *Tívoli* durant la temporada que ara comensa será un dels teatros d' istiu que 's veurá mes animat.

NOVEDATS

La companyia Mario ha comensat ab molt bon pèu la serie de funcions que ha de donar en aquest elegant teatro.

Las inaugura ab l' idili titulat *El amigo Fritz*, que tingué un desempenyo molt ajustat, distingintse 'l terceto Mario-Cepillo y la Guerrero, aquesta última sobre tot. No pot interpretar-se ab més finura y justesa un paper de ingénua. Lo seu treball es copia fidel de la realitat. La Guerrero no representa, fà; y de aquí l' encant que produheix en lo públich.

La funció inaugural terminá ab lo monólech titulat *El canto de la Sirena*, en lo qual la senyora Guerrero 's veje obligada á repetir cinch vegadas las sevillanas que canta ab molta gracia.

Successivament s' ha representat la divertida comedia *Clara Sol*, y la tan coneguda, titulada *Sullivan*. Ab la primera van inaugurar-se las funcions de moda, que á jutjar pel primer dia, prometen veures favorescudas ab una concurrencia tan numerosa com distingida.

Del primer estreno, consistent en l' obra titulada *La Credencial*, de Miguel Echegaray, ne parlarém la semana próxima.

ELDORADO

Avants de ser substituïda la companyia, s' estrená en la funció á benefici de 'n Palmada, una pessa en un acte de D. Lluís Ansorena, titulada *El Modelo*, que té un argument ben desarrollat, abundancia de situacions cómicas y numerosos xistes, per qual motiu obtingué una acullida molt favorable.

*
**

Desde 'l primer de juny hi ha hagut cambi de personal.

La nova companyia dirigida per D. Joseph Bosch, conta ab elements tan aplaudits com la triple Sra. Segovia, las germanas Esplugas, l' Amparo Ferrero y la característica Rovira, y com los tenors cómichs Guerra y Navarro y 'ls artistes genèrichs Bosch, Gimeno y Colomé.

De moment se posan obras curtas, mentres se prepara la representació de *El rey que rabió*, en la qual hi pendrà part D. Manuel Bergés, qu' es qui estrená l' obra tant á Madrid com á Barcelona, y l' estreno de la sarsuela cómica *Las campanadas*, original de Arniches y Cantó y posada en música pèl mestre Chapí, que actual-

ment s' está representant ab éxit extraordinari en lo *Teatro Apolo* de Madrid.

Ab tals incentius es de creure que lluny de disminuir, augmentará l' animació que reyna sempre en lo favoregut teatro de la plassa de Catalunya.

Tant en lo *Circo Equestre Barcelonés*, com en lo *Circo Español Modelo* se donan animadas funcions, plenas de varietat y de atractiu.

En lo primer, la familia Briatore entusiasma cada nit al públich.

En lo segón, son molt aplaudits los Campillos, *barristes fin de siècle*.

¡Y jo, infelís que 'm figurava que 'ls únichs grans barristas *fin de siècle* eran en Romero Robledo y en Sedó!

N. N. N.

RECORTS DE UN AFICIONAT

▲ LA DISCRETA Y SIMPÁTICA ACTRÍU

MARÍA VERDIER

La tartana s' esperava davant l' Universitat. Lo cotxero rondinava pues era tart, y faltava un á la puntualitat.

Per fi, quan tots murmuravam de que retardava tant, y quan casi ja marxavam, va venir 'l qu' esperavam fatigat, y tot suant.

Eram vuyt aficionats á fer comedias, ó drama; de modo, que ben contats, entre 'l cotxero, la dama, y la bestia; tots plegats eram onze, que contents ab lo cap ben *despejat*, marxavam als pochs moments, buscant altres alicients que no 's troban á ciutat.

Per rahó d' economia, no mes assientos per set la tartaneta tenia.

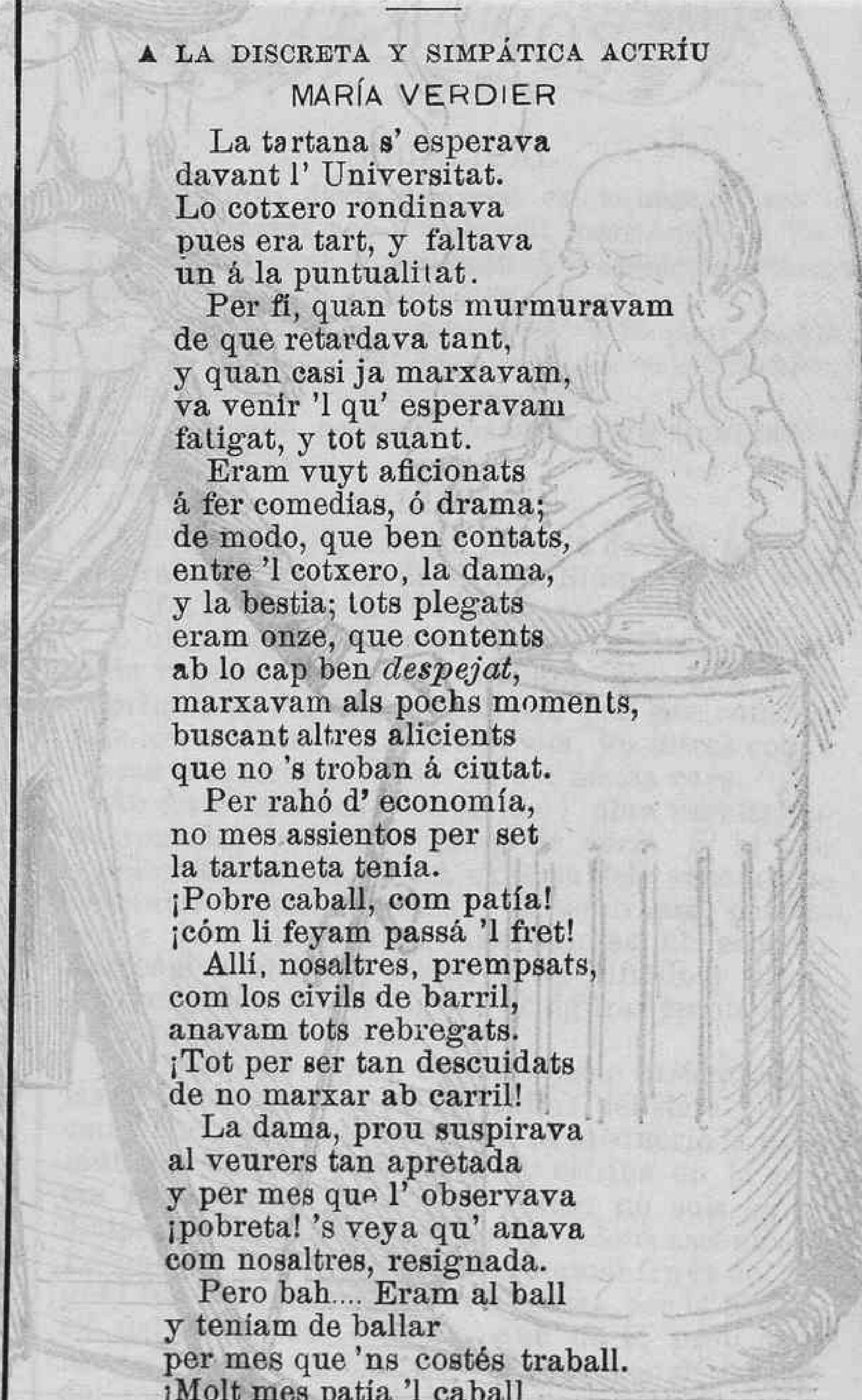
¡Pobre caball, com patía! ¡cóm li feyam passá 'l fret!

Allí, nosaltres, prempsats, com los civils de barril, anavam tots rebregats. ¡Tot per ser tan descuidats de no marxar ab carril!

La dama, prou suspirava al veurers tan apretada y per mes que l' observava ¡pobreta! 's veyá qu' anava com nosaltres, resignada.

Pero bah... Eram al ball y teniam de ballar per mes que 'ns costés treball. ¡Molt mes patía 'l caball que 'ns tenia de portar!

Pel camí tot ple de fanch s' enfonzava la tartana, y per por d' un entrabanch ó de caure en un barranch vaig baixar de mala gana junt ab un altre company preferint cansar las patas per no sufrir pitjor dany. ¡Ni caminant tot un any

LA SARDANA DEL GARIN

(Com comensa y com acaba)

Va neixe al Liceo, rodejada de gloria.

Se 'n apoderaren desseguida 'ls pianistas de café....

Luego 'ls pianos casulans.

Las collas de cantonada....

Los músichs solitaris....

Las orgas....

Las criadas, bombant l' aygua....

Las donas que fregan rajolas....

Y per fi, hasta las didas per fer callar las criaturas.

espatllaré mes sabatas!

Trayent la llengua com gossos,
de la tartana al darrera
anavam tots dos bons mossos,
molt bruts de fanch, pel sol rossos,
y fets malbé de l' ossera.

Sens que mimvés nostre mal,
vam passar l' Hospitalet...
un poblet bastant com cal.
Mes ¡ay! un bon Hospital
mes servey hauria fet.

Per fi, després de prou penas
á Gavá vam arribar,
que te casas de mil menas
y tè un be de Dèu de nenas
que 'l cap me van trastornar.

Per totas las cantonadas
vaig veure grans cartelóns,
fets ab quatre pinzelladas
y lletras molt mal deixadas
anunciant las funcions.

Qui alló va pintar ho ignoro,
pero deyan (cosa certa):
«Teatro del Buen decoro.
Primero: *Cura de moro*.
Segundo: *La raya tuerta*.
Entrada—deya—un real.

Pequeños: medio... y aixís,
tot en istil garrafal.
De lo demés, tant se val
que 'ls ne fassi cas omís.

Va comensar la funció
ab lo juguet de 'n Soler,
que 'l podíam fer milló
pero que ferlo pitjó
já no li podíam fer.

Jo, que feya de Coixet
en la pessa de 'n Pitarra
vaig quedar poch satisfet,
puig al acabá 'l juguet
me van xafar la guitarra.

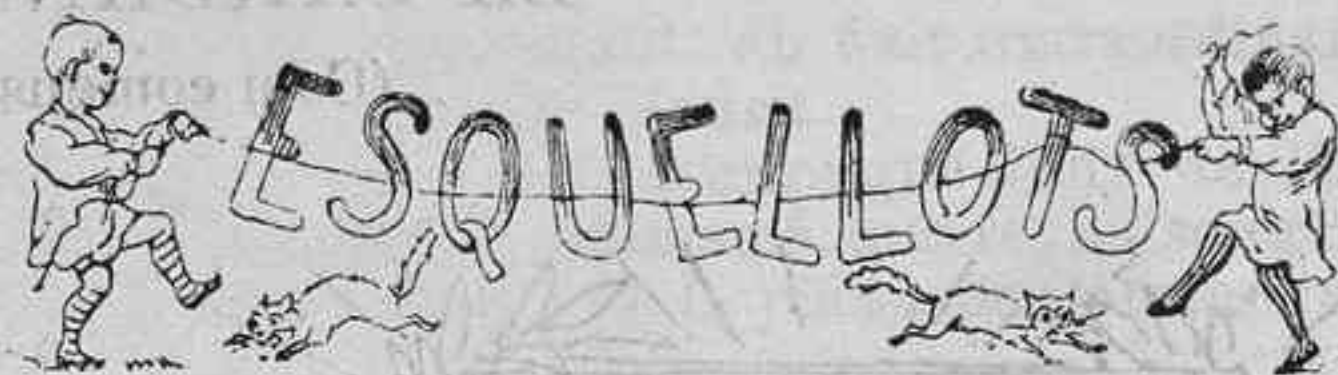
¿De quin modo? Fàcilment.
Lo públich, s' entussiasmava
demostrant ben clarament,
ser bastant intel·ligent
pues á cada pas... xiulava.

Jo, que de valent no 'n soch,
(per mes que m' está mal dirho)
vaig tornarme vert y groch
per por d' algun cop de roch
(pues mereixiam un tiro)

Aixís es, que tant xiulet
va causarme molta pó;
y fugint com un follet
mitj vestit, sense barret,
vaig saltar per un balcó,
y vaig... rómpre 'm una cama
que si me la van curá,
sort vaig tenir de la dama
y cert menescal de fama
que me la van estirá.

Després me van explicá
que per compte d' aplaudir
los del poble de Gavá,
sempre 's posan á xiulá
quan volen fé repetir.

LLUÍS SALVADOR.

No puch menos d' expressar la gran sorpresa
que m' ha produhit la següent noticia:

Dias endarrera va sortir de Barcelona en direc-
ció á París lo Sr. D. Claudi Planás, director gene-
ral de la companyia dels ferrocarrils de Tarrago-
na, Barcelona y Fransa.

Objecte del viatge: assistir en qualitat de invitat
á la boda de una filla del baró de Rothschild, que
com ningú ignora es un juhéu més gros que una
sinagoga.

¡D. Claudi Planás... lo católich D. Cláudi Pla-
nás... lo piadós fundador de la iglesia de Port-Bou,
assistint á la boda de la filla de un juhéu!...

Ho veig y no ho crech.

Vaja, que tots los devots
que tenen accions de Fransa
al sabé' aquesta noticia
sentirán esgarrafansas!....

Al últim ha sigut nombrat arcalde de Gracia 'l
célebre D. Feliu Martí.

Si 'l Sr. Feliu ho ha de fer tan bé com l' altra
vegada que va empunyar la vara, 'ls graciencs
tal vegada 'n plorin; pero 'ls que no som vehins
de aquella vila, per forsa 'ns hem de fer molts tips
de riure.

*
*

Y á propósit del Sr. Feliu, recordo un fet que
va passarli á un molt amich méu.

Poch temps després de haver caygut del cande-
lero, 'l Sr. Feliu possehia unas casetas á la inglesa
en lo carrer de Riego y las desitjava vendre.

L' amich á qui aludeixo 's volia fincar y havent
celebrat ab l' ex-arcalde una entrevista, per ente-
rarse del preu de las casetas, quan se tractá de se-
guirlas, lo Sr. Feliu se l' emportá dalt de un terrat
de una casa immediata, y li digué:

—De aquí estant las veurá bé: vegi que li sem-
blan.

—Oh—li deya l' amich—es que jo voldria exami-
narlas d' aprop, recórrelas, en fi, seguir las.

—No hi ha cap necessitat—repetia 'l Sr. Feliu—
¿que no las veu bé desde aquí dalt?

Y no hi hagué medi de treure 'l de aquí.

Lo Sr. Feliu es aixís: no vol que certas cosas s'
examinin de massa aprop: ni las casetas que ven,
ni l' administració municipal que regeix.

Bretón s' ha despedit ja de Barcelona havent
pres lo tren de regrés á Madrid.

Lo pes dels llorers aquí alcansats l' encongían.

Als homes fátuos los triunfos fan estirarlos.

Als humils y modestos los hi produheixen un
efecte diametralment oposat.

Tomás Bretón se fa simpátich tant com pèl séu
mérit, per la séva modestia.

Lo certámen *pajaril* que va celebrar diumenje
passat l' Associació protectora dels animals y plan-
tas va presidirlo 'l regidor Sr. Carreras Candi, en
representació del Ajuntament.

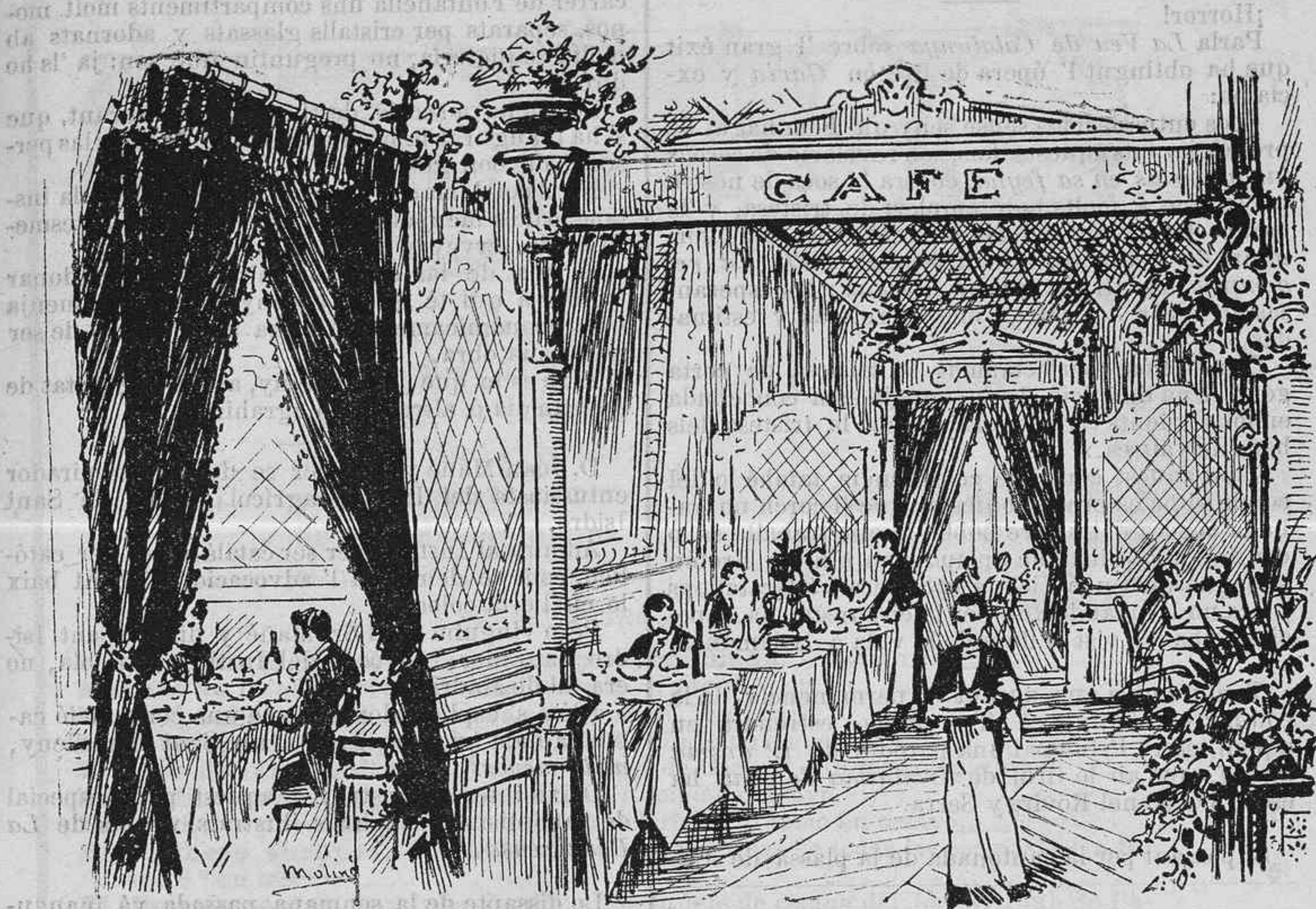
Ab perdó siga dit del Sr. Carreras: me sembla
que aquesta presidencia corresponia ab més dret á
altres companys de corporació.

Com per exemple: al Sr. *Passarell*.

O bé al Sr. *Salissach, Canari*.

UN ESTABLIMENT MODELO

Café-restaurant Gran-Continental-Gambrinus

Tot Barcelona, 'n va pié,
per tot arreu se sent dí:
— ¡Per menjar barato y bé,
s' ha d' aná, s' ha d' aná allí!

O si tant apurém la cosa, al Sr. *Tort* y Martorell, contant que 'l nom *Tort* pertany, com es presumible, á una de las branques de la numerosa familia ornitológica.

Un amich de Madrit me suplica l' inserció de la següent noticia:

«Aquí á Madrit s' ha obert á imitació del Saló Parés de Barcelona una exposició permanent de pinturas y obras d' art, en la qual los artistas poden fàcilment donar eixida á las sévas obras.

»En ella hi figuran las millors firmas que 's coticisan en lo món del art y s' admetrá en comissió pera la venta las dels pintors de provincias que vulgan concorre á la mateixa.

»Lo nou saló artístich decorat ab molt gust y elegancia está situat en la Carrera de Sant Geroni, al costat mateix de la llibreria de D. Fernando Fé, un dels millors sitis de la capital per la séva proximitat á la Porta del Sol.

»Los pintors cataláns que desitjin aprofitar las ventatjas que aquest nou mercat los ofereix poden dirigir-se als senyors fills d' Eguirazu, que per lo gran crédit que gosan en lo comers y per ser propietaris dels dos millors establiments de motlluras que existeixen á Madrit, son pels artistas una seria garantia.»

Creyém que 'ls artistas cataláns llegirán ab gust aquesta noticia.

¿Saben aquell petardo que havia trobat lo vigilant del carrer de las Corts y que, segons totas las apariencias, havia de produhir tan horribles desgracias?

Donchs subjectat á una escrupulosa inspecció, va resultar ser.... ¿qué dirian?

¡Una pilota de goma, embolicada ab paperots y lligada ab un cordill!....

Las empresas dels teatros d' istiu acaban las funcions á las *mil y quinientas*.

Anant á un de aquests teatros á veure una comedia, succeheix que s' hi entra avuy, per exemple, y se 'n surt l' endemá á una hora ja molt adelantada.

Lo qual no deixa de ser en extrem inconvenient en una ciutat treballadora com Barcelona.

*
* *

La culpa de que aixó succeheixi la tenen las empresas y las companyias que prolongan los intermedis de una manera la més desconsiderada.

A dreta lley los intermedis no haurian de durar més enllá de deu minuts.

No 's prenen més temps per cambiar de vestits y fins per modificarse la cara actors tan notables com Coquelin, Novellí, la Sarah Bernarth y la Duse.

Ells saben compendre que de cansar y aburrir

al públich, los primers que 'n tocan los resultats son los mateixos actors.

¡Horror!

Parla *La Veu de Catalunya* sobre 'l gran éxit que ha obtingut l' ópera de Bretón Garin y exclama:

«Los entusiasmes sense seny qu' hem hagut de presenciar tots aquests dias, son revelació de corchs tan avansats en sa feyna, contra la soca de nostre poble, que á molts han omplert de tristesa, y 'ls han portat davant del enteniment, com crua fórmula de desespero, aquell fatídich *nulla est redemptio*, que tira á terra las ilusions y las esperansas en lo cor del patrici més hermosas y estimadas.»

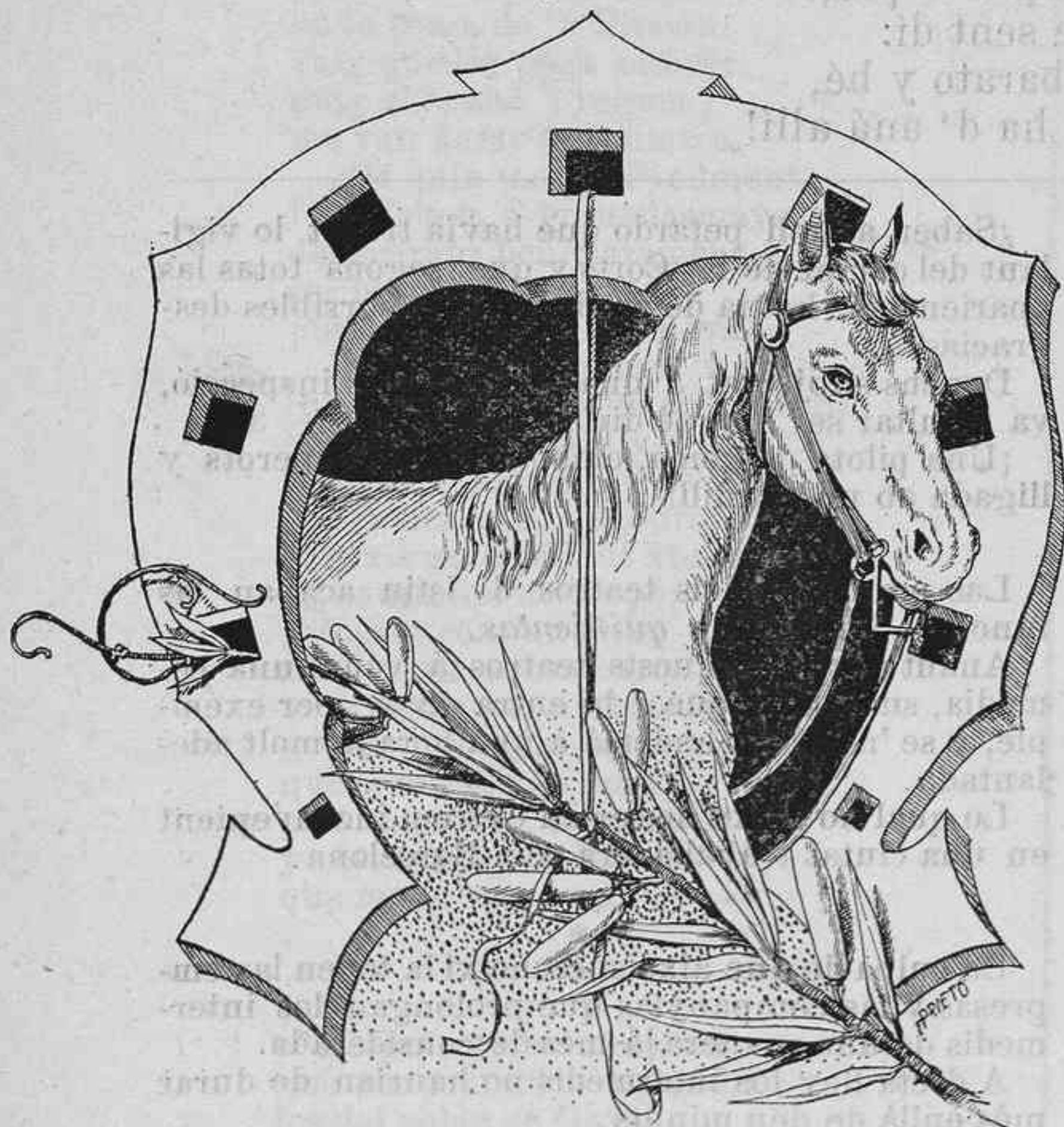
Compreném perfectament la tristesa de certa gent. Una definició de la enveja está concebuda en los següents termes: «Es enveja la tristesa dels bens dels altres.»

Y en aquest concepte compreném també lo del corch; si bé es precís confessar que 'l corch no treballa la soca del nostre poble: lo que treballa es lo cor dels mesquins que aplaudirian á n' en Bretón si hagués nascut á Vich, á la Sellera ó á Gratallops y ara no l' aplaudeixen per la circumstancia especial de haver vist la llum de la vida á Salamanca.

Tenim entés que durant la permanencia de la companyia Tutau á Tarragona, estrenará en aquell teatro Principal una parodia de *L' ànima morta*, que ab lo títul de *L' ànima de canti* ha escrit D. Manel Rovira y Serra.

Si passant per la cantonada de la plassa de Ca-

¡FINIS!

—S' han acabat las carreras, hi guanyat renom y rals, y ara... altre cop al estable á menjar palla y aufals.

talunya y Rambla, se fixan en lo café-cerveceria *Continental-Gambrinus* y veuhen en la part del carrer de Fontanella uns compartiments molt monos, separats per cristalls glassats y adornats ab molta coqueteria, no preguntin qué son: ja 'ls ho diré jo.

Son la nova secció, destinada á restaurant, que s' ha inaugurat fa poch ab aplauso de totas las personas de bon gust.

No 's pot demanar més *chic* y elegancia en la instalació dels menjadore's, ni pot trobarse més esmero en lo servey y habilitat en la cuyna.

Si una de las obras de misericordia es donar menjar á qui té gana, ensenyar ahont se menja bé y económicament no deixa aixís mateix de ser una bona obra.

Aixó es lo que jo faig avuy, ab la seguretad de que un dia ó altre m' ho agrahirán.

D. Joan Mañé y Flaquer se declara admirador entussiasta del Institut agrícola catalá de Sant Isidro.

Admira al Institut per ser catalá y per ser católich, com ho demostra l' advocació del Sant baix lo cual está colocat.

Pero vinguim aquí Sr. Mañé y digui; Sant Isidro llaurador, advocat del Institut agrícola, no era fill de Madrit?

¿Cóm s' esplica, donchs, que una corporació catalana haja triat per patró á un Sant madrileny, *nada menos?*

Deixo integre l' estudi d' aquest punt especial de patriotisme místich als ilustrats varóns de *La Renaixensa*.

Lo dissapte de la senmana passada vá inaugurar-se un luxós establiment destinat á la venta de cotillas, situat en los baixos de la casa n.º 31 del Passeig de Gracia.

Lo conegut fabricant d' aquest article, D. Miquel Ardévol ha donat mostras de molt bon gust, ja que 'l local es de lo mes rich y elegant que havém vist á Barcelona, y cuydado qu' en lo ram de botigas Barcelona conta molt y bó. En la decoració del local hi ha intervingut la má experta del Sr. Riquer.

Y ara, per acabar, sols uns cosa 'ls diré: aixó es, que 'l género que s' expén en aquest establiment es digne del local.

O en altres termes: lo contingut es digne del continent.

Ha arribat á Monistrol la primera locomotora que ha de rccorrer la via de cremallera que conduhirá al monastir.

Dita locomotora porta 'l nom de *Vírgen de Montserrat*.

De manera que en aquella maravellosa montanya, desde que s' inauguri 'l carril tindrem dos verges de Montserrat distintas: una de sedentaria y un' altra de movedissa.

La Verge de Montserrat de la tradició, y la Verge de Montserrat del progrés.

La escena en lo carrer de Sant Olaguer.

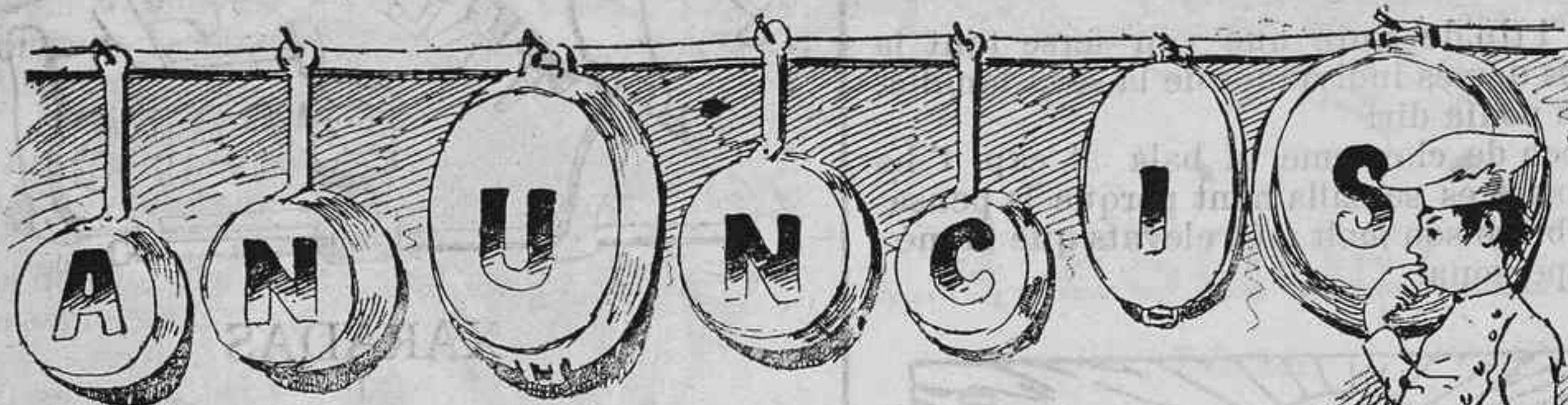
Un francés feya l' os á una nena molt agraciada. Y la nena, objecte de las bestiesas del francés, no 'n feya cas absolutament, y 'l pare de la nena, encare menos que la séva filla.

— En vista de lo qual, lo francés va dir:

— Donchs me mataré, y vosté, senyoreta, será la causa del méu suicidi.

Y tal dit, tal fet.

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu - Apartat, número 2.

De nada sirve el fogón,
de nada sirve la mesa;
en esta grave cuestión
la única verdad es esa:
«Nadie logrará comer
de una manera divina
si no procura tener
un buen *Arte de Cocina*.»

Novísimo arte práctico de cocina perfeccionada. Un tomo en 16.º	Ptas. 1
Manual de la cocinera, edición ilustrada. Un tomo en 8.º	» 1
Manual del cocinero, cocinera. Un tomo 16.º en tela.	» 2'50
La cocinera del campo y de la ciudad. Un tomo en octavo	» 2'50
El libro de las familias (Novísimo Manual de Cocina). Un tomo en octavo.	» 3'
La cocina moderna perfeccionada. Un tomo en octavo	» 3'
El cocinero práctico. (Repostería y pastelería). Un tomo en octavo.	» 4'
El cocinero europeo. (Contiene las mejores fórmulas de todas las cocinas). Un tomo 8.º en tela.	» 5'
El libro de cocina, por Jules Gouffé, antiguo jefe de cocina del Jockey-Club de París. Comprende la cocina casera y la gran cocina. Un tomo en cuarto.	» 30'

NOVEDAD	NOVEDAD	NOVEDAD
ESTUDIOS JURÍDICOS	CUENTOS DE MARINEDA	L'ÁNIMA MORTA
POR	POR	TRAGEDIA DE
LORD MACAULAY	E. PARDO BAZAN	ANGEL GUIMERA
Dos tomos en 8.º — Pesetas 6	Un tomo en 8.º — Pesetas 3	Un tomo en 8.º — Pesetas 2

MÚSICA CELESTIAL ♦ Per M. Figuerola y Aldrofeu
reu: UN ral

PEQUEÑECES CATALANAS

MENUDENCIAS

Pel pare A. MARCH, de la companyia de
LA ESQUELLA DE LA TORRATXA
Ab dibuixos de mossen M. MOLINÉ. — Preu: DOS rals

CARMEN

NOVELA
DE
PRÓSPERO MERIMÉE
Con una cubierta á la pluma de
M. MOLINÉ
Precio: DOS reales

VOBISEUM

Per
APELES MESTRES
Edició
decorada per l'autor
Preu: 2 pessetas

La próxima senmana fixarem lo dia que sortirà la nova obra de C. GUMÁ

GUIA DEL CONQUISTADOR

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebra a volta de correu franca de port. No responem d'estravios, no remeient ademés 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se ls otorgan rebaixas.

Un dia 's treu una pistola, la nena xiscla, 'l francès dispara, y la bala que havia de destrossar-li 'l cràneo, vá á clavarse sobre 'l sostre de l' habitació.

Figúrinse 'l tip de riure que van ferse tant la nena, com los demés individus de la séva familia.

Lo francès podia dir:

—Si en lloch de clavarme la bala al cap, l' he clavada al sostre es senzillament perque 'ls pensaments que abrigo son molt més elevats que la méva mateixa persona.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

- 1.^a XARADA 1.^a—*Can-sa-la-de-ra.*
- 2.ª ID 2.ª—*Pa-lla.*
- 3.ª MUDANSA.—*Bas—Bes—Bis—Bos—Bus.*
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*La sala d' espera.*
- 5.ª ROMBO.—

M
M A R
M A R I A
M A R I A N O
R I A L L A
A N A
O

- 6.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Peironila.*
- 7.ª GEROGLÍFICH.—*L' ausencia es mare del olvit.*

TIPOS POPULARS

Una familia de músichs

XARADAS

I

Dos tercer quarta 'm fletxá de tal modo, que mon cor incendiát per l' amor ja no 's podia apagá.

Hu, lo doctor me va dir, un remey que sols se cura buscant una nena pura que ab vosté se vulga unir; tal dos cinch jo vaig buscar, y aixís efectivament va finir lo mèu torment. un cop me vareig casar.

Casat ja, 'm van regalar los mèus parents obsequiosos dos revolvers molt hermosos, un rellotje remontoir, una capsa de marfil per posarhi las cerillas, dos pantalons, dos hermillas, y un jech molt bonich de dril; pero 'l parent mes pavana qu' entre tots ells vaig trobar, es un que 'm vá regalar una tot de porcelana.

E. SUNYÉ Y S. LOPEZ.

II

Es inversa la primera una nota musical, un licor es la tercera qu' es molt bo, pero fa mal.

La hu invers cinch moltas vegadas t' haurá pres lo sastre á tú y en dos-quart casi be may m' haurá vist, n' estich segú.

La tres-cinch es regalada pel que te gloria y dines, y estant quarta á la vegada creu qu' encare ho es molt més.

Es quatre-invers repetit nom de una bestia en plural; y es lo que ara aquí has llegit, una xarada total.

L. ERMITÁ.

TERS DE SILABAS

Primera ratlla vertical y horisontal: ciutat espanyola.—Segona: personatge de la Historia de Catalunya.—Tercera: arbre fruyter.

F. C. Y S.

GEROGLÍFICH

X
I I I I
I
I I
A A
R
roba

MR. EUGON.